

Koncession och kommunikation
Mark och tillstånd
Yvette Vignuolo

2011-04-27

2009/135

FRÅGOR OCH SVAR

Frågor och svar från samråden som hölls i Dalsland 21–24 mars och 12 april 2011 angående den kompletterande förstudien för planerad likströmsledning Nässjö (Barkeryd)–norska gränsen, delsträcka Grunnebo–norska gränsen.

Berörda markägare inom en 500 meters zon, dvs. 250 meter av vardera sidan av föreslagna sträckningar har bjudits in till samråd genom personliga brev. Inbjudan till samråd har även annonserats i flertalet tidningar. Samrådsmötena hölls i Dals-Rostock, Bengtsfors, Ed och Färgelanda och var välbesökta med mellan 80 och 140 besökare per kväll. På grund av det stora intresset i Färgelanda hölls ytterligare ett möte på den orten den 12 april.

Samråden inleddes med öppet hus mellan 17.00 och 18.00 där allmänheten hade möjlighet att studera olika kartor över sträckningsförslagen samt ställa frågor till representanter för Svenska Kraftnät. Vid 18.00 startade Jan Halvarson samrådsmötet med en introduktion där han berättade kort om Svenska kraftnät och bakgrunden till projektet SydVästlänken, delen Barkeryd (Nässjö)–norska gränsen, och delsträckan Grunnebo–norska gränsen. Efter introduktion och bakgrund fortsatte Sofia Miliander samrådsmötet och berättade om de nya kompletterande alternativen A1, B och C samt om vad den kompletterande förstudien kommit fram till. Samråden avslutades med frågestund. Många intressanta frågor dök upp, dessa har sammanställts och presenteras nedan.

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

Frågor och svar

Är syftet med samrådet att få in frågor?
Vi har samråd för att få in synpunkter på förstudien.

Fortgår förstudieprocessen fortfarande?
Ja. Vi presenterar en kompletterande förstudie nu och som vi har samråd om, som underlag till det fortsatta arbetet med MKB.

Vad är orsaken till att det finns flera kryssningspunkter?
Vår uppgift är enligt Miljöbalken att utreda flera alternativ samt att vi utreder alternativ i samråd med norska Statnett.

Ska ni följa järnvägen i Dalsland?
Vi vill följa befintlig infrastruktur så långt det är möjligt.

Hur nära järnvägen ska ni lägga kabeln?
Ca 12 meter från kabeln till centrum på banvallen.

Man planerar att utvidga järnvägen till att bli dubbelspårig.
Vi noterar det och får ta med det i planeringen.

Vilken sida av järnvägen ska ni gå på mellan Skälebol och Dals-Rostock?
Det är inte helt bestämt ännu.

Vilket av de olika alternativen förespråkas?
Vi håller alla alternativ öppna än så länge. Alternativet med markkabel utmed E6 bedöms gemensamt med Statnett ha lägst prioritet.

(Birgit Jönsson, LRF) Varför går ni inte ut i havet?
Sjökabelalternativet finns fortfarande kvar som ett alternativ.

Har ni inte utrett att lägga kabel i torvstråket?
Vi bör undvika att lägga kabel i torvmark, det är blött material och kabeln kan sjunka, varför det är en tekniskt komplicerad lösning.

Vad är det för ersättningsnivåer när det gäller miljöintrång?
(Peter Johansson) Det finns ingen exakt ersättningsprincip när det gäller miljöintrång, det vill säga att man berörs av ledning genom att man störs av den t.ex. genom skymd sikt etc. Svenska Kraftnät kan köpa fastighet ifall ledning kommer för nära hus.

Hur resonerar ni kring det visuella intrycket när det gäller hänsyn till turistsatsning?
Vi försöker i största mån undvika de riksintressen och skyddsområden som finns i området.

(LRF) Angående ledningsgatan på 44 meter. Hur höga blir stolparna?
Portalstolpar, ca 30–35 meter höga.

(LRF) Hur brett toppkapas träden?

Det beror på terrängen. I detta projekt ligger skogsgatan på ca 48–50 meter, + ytterligare en kantzon på 10–20 meter där farliga kantträd tas ned.

Det finns planer på ny vindkraftspark i Skäre.

Vi noterar det.

Varför är det problem att gå in i riksintressen?

Vi vill värna om natur- och kulturvärden och ta hänsyn till skyddade områden.

Hur ser det ut med riksintressen på norska sidan?

Statnett ligger lite efter oss i förstudiearbetet. Statnett tycker att alternativ C är bra, eftersom det följer befintlig ledning. Men för Sverige är det mindre bra eftersom alternativet går genom flera riksintressen och stora opåverkade områden.

Det här projektet verkar främst handla om att Norge ska få ner ström till Europa, hur har samtalen med Statnetts förts? Tveiten ligger på västra sidan av Oslofjorden, varför lägger ni inte sjökabel?

Sjökabelalternativet finns kvar som ett alternativ.

Hur lång livslängd är det på ledningen?

Livslängden ligger på ca 50 år.

(LRF) Hur mycket problem har det varit med Kontiskan?

Gamla Kontiskan som var i drift mellan 1965 och 1991 hade många avbrott. Nya Kontiskan har haft ett fel med avbrott på ca 8 veckor på norsk sida.

Varför har ni inte fortsatt följa järnvägen mellan Dals-Rostock upp till Ed, fram till Norge?

På grund av riklig förekomst av berg.

Har ni tagit hänsyn till utbyggnad av väg 45?

Vi har kontinuerlig dialog med Trafikverket och håller oss uppdaterade på nationella och regionala planer angående vägar och järnvägar.

Varför har man valt likström?

För att man vill kunna styra strömmens riktning samt för att reglera strömmen efter vindkraften och vattenkraften.

Varför sambygger ni inte ny ledning med befintlig ledning?

Vi kan inte sambygga likströmsledning med växelströmsledning, det fungerar inte elektriskt.

(LRF) anser att samråd är ett spel för galleriet! Svenska Kraftnät väljer det alternativ som är billigast för er men som är dyrast för markägaren.

Svenska Kraftnät anser att markägarna ersätts fullt ut för den mark som tas i anspråk.

Ni pratar om problem med berg i dagen. Men varför lägger ni inte kablarna direkt på marken och täcker sedan över med 90 cm material?

På en kort sträcka är detta fullt möjligt men på långa sträckor skulle man behöva frakta stora massor med omfattande transporter.

Finns det någon prislapp som ni jämför med Norge?

Det beror på längd, alternativ och markförhållanden.

Kan det tillkomma ytterligare alternativ?

Det kan visa sig att nuvarande alternativ inte är tillräckliga och vi kan då bli anmodade att ta fram ytterligare alternativ.

Kan ni inte länka ihop information från Statnett och Svenska Kraftnät?

I maj och senast före sommaren ska vi kunna presentera vilka alternativ vi går vidare med och utreder i en MKB.

Känner ni till fler nya ledningar?

Ja det finns planer på en ny 400 kV växelströmsledning, från Loviseholm till Stenungssund och vidare till Stenkullen.

Hur fastställs ersättningsnormerna?

(Peter Johansson) Expropriationslagen styr ersättningen. På skogsmark används 2009 års Skogsnorm och på åkermark används 1974 års åkernorm. Skogsnormen och expropriationslagen grundar sig på att man ska gå skadeslös efter ett intrång på mark, den ekonomiska statusen ska vara den samme efter som före.

Vem drar mest nytta av SydVästlänken, Sverige eller Norge?

SydVästlänken gynnar hela Norden.

Det finns ju befintliga sjökablar, är de bättre för att motstå svåra isförhållanden än vad en ny sjökabel skulle få i Skagerack?

Nej.

Kan Svenska Kraftnät tänka sig att ge någon ersättning vid sidan av expropriationslagen eller procent av årsintäkterna?

Nej.

Vilket är syftet med SydVästlänken? Att stärka upp nätet eller för att ta emot ström från den kommande vindkraften?

Syftet är att både stärka upp nätet och att ta in den kommande vindkraften.

Om ni lägger markkabel på ca 80–90 cm djup i jordbruksmark, så påverkas dräneringsmönstret, och på samma djup i skogsmark kan djupa spår av skogsmaskiner uppstå.

Man måste titta på varje område och dess markanvändning och anpassa djupet för kabeln efter det.

Hur hanterar ni djurhållning och betesmarker vid luftledning?

Djur kan beta under kraftledningen och med likströmsledning tillkommer inget magnetfält.

Har ni med er representanter från Naturskyddsföreningen och LRF?

De följer inte med på samrådsmöten men deras synpunkter tas in under samråd. Förstudien går ut på remiss till dem.

Tar ni in LRFs synpunkter innan samråden?

Ja.

Borde ni inte ta in konsulter som representerar markägare?

LRF är den organisation som företräder markägarna.

Hur kan ni visa att de alternative ni har är "Top of the line-alternativ"?
Det finns såklart variationer av de alternativ som är framburna som kan vara bättre. Vi får se vad som kommer fram i samrådet.

Varför inte lägga sjökabel i sjöarna?
Sjökabel i sjö innebär bl.a. att vid isbildning blir sjökabeln svårtillgänglig vid eventuella brott. Detta är ur driftsäkerhetssynpunkt en nackdel.

Vad säger norrmännen om de olika kryssningspunkterna?
Vi kommer att göra en gemensam värdering av alternativen på norsk respektive svensk sida och vilka som vi går vidare med i MKB:n.

Kommer vi att få chans att lämna synpunkter efter den 26 april?
Ja, remisstiden är förlängd till den 13 maj 2011. Därefter finns möjlighet att lämna synpunkter i olika skeden i tillståndsprocessen.

Svenska Kraftnät har hävdad att området kring Munkedal är besvärligt för markläggning av kabel, varför?
I det alternativet förekommer mycket kalt berg och tunt jordtäckte.

Varför utreder ni inte alternativet att lägga sjökabel söder om Göteborg?
För att det skulle innebära en längre sträcka både på land och till havs. Vi försöker hitta det alternativ som har kortast sträcka. Svenska Kraftnät måste se till det kostnadseffektivaste alternativet.

Hur sker uppdelningen av kostnaderna mellan Sverige och Norge?
Statnett och Svenska Kraftnät delar på kostnaden, men hur uppdelningen kommer att ske är inte ännu bestämt.

Sker finansieringen av SydVästlänken med skattebetalarnas pengar? Om det är så att det är vi skattebetalare som ska betala extra för att få ner ledningen i mark så kanske vi är beredda att göra det.

Svenska Kraftnät är delägare på elbörsen i Norge, och får avkastning, fördelas inte de pengarna mellan Sverige och Norge?
Vi tar med oss frågan.

Vad är syftet med samrådet?
Syftet med det här samrådet är att informera om de kompletterande alternativen B, C och A1.

Går det inte att lägga sjökabel och följa sjön Ärtingen.
Vi undviker så långt det är möjligt sjökabel pga. driftsäkerhetsskäl.

Varför utreder ni inte att lägga markkabel längs med landsvägar t.ex. mellan Billingsfors, Lennartsfors och Dals-Rostock. Vad talar mot, varför går det inte?
Vi tittar på möjligheterna att lägga kabel intill befintliga vägar. Markförhållande avgör till stor del. Vi vill heller inte lägga kabel direkt inom vägrättsområdet.

Varför går det inte att samordna mer mellan Trafikverket och Svenska Kraftnät?
Det skulle vara bra om det fungerade att samordna men det är tidsmässigt svårt.

Det finns en gammal järnväg mellan Bäckefors och Billingsfors.
Vi tar med oss det och ska titta på det.

Vad har ni för kostnader för de olika alternativen?
*Luftledning ca 5 miljoner per km
Markkabel ca 9-10 miljoner per km, ca 12 miljoner vid sprängning
Sjökabel ca 15 miljoner per km*

Ni måste titta på vad det kostar att ta skogsproduktion ur drift kontra sjökabelalternativ.
Vi kommer att beskriva hur stor skogsmarksareal som kommer att tas i anspråk i nästa utredning.

Dalsland har bara natur, inte så mycket industri. Ni måste se till vad naturen är värd. Vi dalslänningar är inte värda 400 miljoner. Eftersom Svenska Kraftnät anser att det är för dyrt att förlägga kabel.
Konsekvenserna för naturmiljön kommer att beskrivas i MKB:n. Kostnaden för naturvärden är svår att värdera i pengar.

Ni måste räkna på hur mycket skatteintäkter som faller bort när skogsbruk tas ur drift.
Det åligger inte Svenska Kraftnät att göra den bedömningen i ansökan.

Per Johnson (Bengtfors kommun), "Från kommunal sida kommer vi att jobba stenhårt för ett markförlagt förslag. Bengtfors kommer att träffa norska kommuner på Östfold. Angående järnvägen mellan Oslo och Göteborg och Köpenhamn, 2020-2021, finns inga planer på det idag men kommunen kommer att lobba för det". Per Johnson sitter även i styrelsen i LRF Väst, som jobbar hårt för att ledningen ska markförläggas. Berörda markägare kommer att få inbjudan från LRF till möte om detta.

Hur kan ni bedöma att påverkan på bebyggelsen är liten?
Vi har gjort bedömningen att den är liten. Det går att placera ledningen på avstånd så att få bostäder berörs.

Är det möjligt att gräva ner hela alternativ C?
På långa sträckor är det besvärlig terräng med berg i dagen och tunt jordtäckte.

Vindkraftsparker planeras i Hedekas och Töftedal, då tillkommer ännu fler ledningar.
Vattenfall planerar ledningar i detta område för regionnätet.

Tar ni klimathänsyn genom att ta ner träd?
Vi gör en total bedömning av klimathänsynen där vi räknar med vindkraften.

Vilken hjälp finns för oss markägare?
Markägare har rätt till juridiskt ombud i ett senare skede när vi vet vilka som kommer att bli berörda. Det juridiska ombudet ska vara sakkunnig och måste först godkännas av Svenska Kraftnät för att bekostas av Svenska Kraftnät.

Hur kan ni påstå att jag går skadeslös?
Det är grundprincipen enligt expropriationslagen och skogssnormen som lantmäteriverket tagit fram.

Hur värderar ni produktionsbortfall?
Det värderas av sakkunnig.

Vad har vi för möjligheter att neka Svenska Kraftnät att beträda vår mark?
Man kan som markägare neka att Svenska Kraftnät får komma in och göra undersökning på Er mark. Då söker Svenska Kraftnät resolution hos länsstyrelsen och kan på så vis få rätt att beträda marken ändå.

Hur kan vi förhålla processen? Det är den enda makt vi har att förhålla projektet.
Länsstyrelsens beslut kan överklagas liksom regeringens beslut.

Svenska Kraftnät borde upplysa markägare vilka möjligheter de har att protestera mot ledningen.
Svenska Kraftnät redovisar vid vilka tillfällen markägaren har möjlighet att yttra sig i tillståndsprocessen.

Är det möjligt att se en konsekvensbeskrivning med en nedgrävd ledning i samarbete med trafikverkets planer på utbyggnad av järnvägen?
Det kan bli svårt eftersom Trafikverkets planer på ny järnväg ligger relativt långt bort i tiden.

Vi vill se mer samordning av infrastruktur.
Vi tar med oss det.

Vi upplever att de olika myndigheterna inte vill samarbeta.
Det skiljer alltför mycket i tid mellan de olika projekten.

Hur nära luftledningen får man bygga vindkraftverk?
Man brukar välja ett avstånd på 200 meter.

Varför tittar ni inte på alternativ att gå ut till havet söder om Uddevalla?
Söder om Uddevalla finns många intressekonflikter, många småöar vilket gör det svårt att ta sig ut med sjökabel. Dialog har skett med länsstyrelsen.

Norra delen av alternativ C passerar grusåsar, kan man inte gräva ner ledningen där?
Grusåsar kan vara känsliga områden men vi kommer att titta på det.

Hur ser avbrottsstatistiken ut mellan markkabel och luftledning?
När det blir avbrott på luftledning kan det åtgärdas ganska snabbt medan ett brott på kabel tar det tid att lokalisera felet och det kan ta lång tid, veckor, att reparera.

Vad är det för skillnad på de olika sjökablarna som finns i drift idag?
Sjökabeln mellan Sverige och Finland, Polen, Tyskland och Danmark är en likström Classic.

Varför gräver man ner södra delen av sträckan (Barkeryd–Grunnebo)?
Sträckan Barkeryd–Grunnebo har betydligt lättare markförhållanden för förläggning av markkabel.

Varför bygger ni inte likströmsledning upp till Hallsberg?
Växelströmsnätet behöver förstärkas på denna sida av landet.

Svenska Kraftnät, bygger ni ledningar i Norge?
Nej, Statnett bygger i Norge.

Tar norrmännen över vid norska gränsen?

Ja.

Är det samma motstånd i Norge mot luftledningar som i Sverige?

Det är nog inte så stor skillnad mellan Sverige och Norge när det gäller luftledningar och kablar i mark.

Vad är prisskillnaden mellan julgrans- och portalstolpe?

Julgransstolpe kostar 6–7,5 miljoner per km, portalstolpe kostar 4-5 miljoner per km. Julgransstolpar kräver omfattande betongfundament.

Fyra kablar, innebär det 320kV per par?

Vi ansöker för likspänning upp till 400kV. Men vi vet inte om det går att tillverka kablar som klarar upp till 400kV.

Är det ena paret reservpar?

Nej, båda kretsarna ska vara i drift, men om en går sönder har vi fortfarande en kvar i drift.

En luftledning avger värme, bidrar det till den globala uppvärmning?

Nej, den värmen är försumbar.

Hur kan man ta tillvara värmen?

Vi håller på att titta på det, framförallt vid omriktarstationer.

Har ni tagit hänsyn till att ni värmer upp luften kring luftledningen?

Nej det har vi inte.

Hur bred gata behövs vid förlagd markkabel?

Vi söker ledningsrätt för permanent gata på 8 meter.

Vid luftledning söks ledningsrätt för en skogsgata på ca 48 meter + 10–20 meter kantzon (farliga kantträd).

Vi har en luftledning på vår mark som har en ledningsrätt på 70 meter, kan det stämma?

Ja, det kan stämma, men det verkar som att det är fler än en ledning.

Vi har ingen som helst nytta av den här ledningen!

SydVästlänken kan uppfattas som en transportlänk genom Dalsland och visserligen kan det uppfattas som om den lokalt inte gör direkt nytta men för samhället och hela Sverige är den nödvändig.

När ni presenterar kalkyler har ni räknat med andra samhällsekonomiska aspekter, t.ex. turism?

Vi tittar på konsekvenserna ur ett miljöperspektiv enligt miljöbalken.

Om vi bjuder in Svenska Kraftnät på samråd, kommer ni då, ja eller nej?

Ja om det är så att ni blir berörda och det finns anledning till det.

Blir det ytterligare samråd?

Ja, det blir samråd i MKB-skedet då vi presenterar ett utbyggnadsförslag.

Gräv ner ledningen så behöver vi inte träffas mer!

Om vi inte vill ha någon ledning, vad har jag för chans?
Tillståndprocessen är lång med flera tillfällen att yttra sig och att föra fram sina synpunkter.

Om vi har rätt att säga nej, kommer ni att rätta er efter det?
Vi har ett uppdrag att tillgodose samhällets behov av elöverföring, och nu projekterar vi för en ny ledning. Vi tar in era synpunkter men det är inte vi som tar beslutet.

Vem tar beslutet?
Regeringen, näringsdepartementet.

Svenska Kraftnät och samhället ska agera hållbart och eftertänksamt ta naturresurser i anspråk. Hur kan man då välja luftledning framför markledning när det innebär att man tar mer skog i anspråk.
Svenska Kraftnät tar fram och ansöker om tillstånd för ett förslag till sträckning. I MKB:n beskrivs alla konsekvenser. Energimarknadsinspektionen (EI) kommer att granska och avgöra vad som är det bästa alternativet i ansökan. EI kan anmoda oss att utreda nya förslag.

EI är bara jurister som inte är ute i fält och tittar, inte sant?
Svenska Kraftnät tar ut EI på exkursion för att titta på sträckningen. Det har vi gjort på södra delen och troligtvis på västra delen också.

Så mycket skogsvägar som vi har byggt och ni kan inte lägga ett dike?

Ni säger att det är bergigt längs med E6, men varför har ni inte tagit upp ett alternativ som inte är så bergigt?
För att större delen av området från Grunnebo upp mot norska gränsen är bergigt.

Hur är det med ljudet från likströmsluftledningen?
Ca 35 dB på 25 meters avstånd.

Underrättar ni luftfartsverket?
Ja, trafikverket är med som remissinstans.

Vad gör ni när ni finner arkeologiska objekt, drar ni om ledningen?
Om det finns misstanke om arkeologiska lämningar så görs en arkeologisk undersökning. Beroende på resultatet justeras linjen om det bedöms vara nödvändigt.

Om ni tar er tid att traska runt och söker efter gamla boplatser tar ni er även tid att knacka dörr och prata med boende som bor i området idag?
Ja, vi kommer att prata med berörda fastighetsägare men även med närboende.

Hur klimatsmart är man om man bygger breda kraftledningar och tar ner träd? Varför värderar ni inte bortfallet av träd?
Regeringen har beslutat om att bygga ut vindkraften, att bygga ut elnätet är en följd av det.

Om det är dyrare att lägga kabel än luftledning, hur kommer det sig då att ni kan lägga markkabel på Dalboslätten?

Där vi bedömer det som rimligt att lägga markkabel utan omfattande sprängningar väljer vi markkabel. Vi har tagit till oss av inkomna synpunkter och att man hellre vill ha markkabel än luftledning.

Vi vill ha möjlighet att komma överens, vi vill ha ett nytt samråd, ta med er våra synpunkter och kom tillbaka så vi har hunnit fundera också.

Om ni väljer ett alternativ, t.ex. A, vad har vi för möjligheter att påverka på annat sätt än att säga nej, kan vi överklaga till EU domstolen.

Ni kan vända er till EU-domstolen, men det handlar mer om det formella och att se ifall samrådsprocessen har gått rätt till.

Vilket alternativ vill du ha Jan?

Det alternativ som gör minst intrång totalt sett på svensk och norsk sida.

Vilket är det?

Ja det kan man lätt räkna ut om man ser till sträckning.

Varför lägger ni inte markkabel i alternativ A?

Det är för mycket berg i den sträckningen.

Om alla markägare säger nej till luftledning, vad gör ni då?

Vi måste framföra det i projektet och beskriva att det innebär en risk att gå emot en kompakt opinion.

Kommer alternativ A gå väster eller öster om befintlig luftledning? Det avgör om vi kommer att kunna bo kvar eller inte.

Det är inte riktigt bestämt vi håller på att titta på det. I norra delen kommer eventuellt Vattenfalls 130 kV ledning gå väster om och likströmsledningen gå öster om 400kV ledningen.

De hus som försvinner under den röda linjen, vad gör ni med dem, river ni dem?

Linjen är egentligen ett stråk på 500 meter. När alternativ är bestämt utförs detaljprojektering och linjen kommer att justeras. Vi undviker så långt det går att påverka bostadshus men i vissa fall blir vi tvungna att lösa in hus.

Hur kommer det sig att ni kan gräva ner ledningen utmed väg 44?

Det är lösare material så det är rimligt att lägga ner ledningen där.

Ni tar men ger inget. Ni måste ta till er synpunkter och sen komma tillbaka på nytt samrådsmöte, kanske två eller tre.

Det är möjligt om det kanske anses nödvändigt att ha fler samråd och då får vi ha det. Kommer det in nya alternativ som vi kommer att utreda vidare kommer vi att ha samråd om det i nästa skede av samrådsprocessen.

Vad innebär stora opåverkade områden?

Stora opåverkade områden är enligt Miljöbalken 3 kap 2 §: "Större mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdets karaktär". Områdena pekas ut av kommunerna.

Varför är inte Tresticklanområdet utpekade som stort opåverkat område?

Det verkar inte vara utpekade som stort opåverkat område. Men det är klassat som nationalpark.

Vilka hade ni samråd med för ett år sen (maj/juni 2010)?

Vi hade samråd med berörda markägare och närboende, myndigheter, länssyrelser och kommuner. Inbjudan skedde dels genom personliga brev och dels genom annonser i lokaltidningar.

Angående energi från vindkraft som ska kopplas på stamnätet. Hur stort område gäller siffran 24 000 MW?

Det gäller hela Sverige.

Ni ödelägger mark som blir improduktiv. Det är vi markägare som sponsrar era ledningar. Bortfall av skogsproduktion, har ni beräknat hur det påverkar hela Sverige?

Vi beskriver bortfallet av skogsmark i MKB:n.

Har Norge befintliga ledningar vid gränsen?

Det finns två ledningar i området som går över gränsen till Norge. Även Norge behöver bygga nya ledningar som läggs parallellt med befintliga ledningar.

Hur kommer samarbetet att se ut med Norge? Om de utreder flera alternativ och Svenska Kraftnät t.ex. två, kommer ni att kunna krocka?

Vi kommer att utreda två eller tre alternativ i samarbete med Statnett.

Varför kan ni inte dra sjökabel längs med kusten ner till Barsebäck?

Det är fullt möjligt men den sträckan är lång och vi har skyldighet att bygga så kostnadseffektivt som möjligt. Ju längre sträcka desto mer mark tas i anspråk.

Stämmer det att det finns alternativ att gå förbi söder om Trollhättan med luftledning?

Ja det stämmer. Det är inte vårt huvudalternativ. Vi håller på att utreda om det är möjligt att gå under en säkerhetsdamm med kabel som ligger utmed Göta älv. Går inte det måste vi titta på alternativet luftledning.

Är du medveten om att markkabel är det enda alternativ som Trollhättan och Vänersborg kommun accepterar?

Vi måste passera älven på något sätt. Kan vi inte av säkerhetsmässiga skäl passera Göta älv och Vattenfalls profildamm så måste vi titta på andra alternativ.

Hur nära kan kablarna ligga bredvid varandra?

Det beror på jordarten men några decimeter från varandra räcker normalt.

När det gäller förläggning av markkabel, varför är det skillnad på jordbruksmark och skogsmark? Den som går på jordbruksmark är skyddad, men den som går på skogsmark är inte skyddad utan blir skyldig som markägare vid olycka.

Denna fråga behöver studeras närmare.

Varför en 20 meter bred gata om man lägger en markkabel på en grav på 2 meter bred?

Vi kommer att behöva ca 20 meter i byggskedet.

Varför lägger ni inte sjökabel i Vänern och sedan markkabel i moränen till norska gränsen?

Ur driftsäkerhetssynpunkt så är sjökabel inget bra alternativ och den sträckan är längre.

Studerar ni rekreatiomsområden?

Ja.

Är alternativ A1 bara en skrivbordsprodukt för att dryga ut alternativen liksom alternativ E6?

Nej! E6-alternativet är en kabelsträckning och A1 en luftledning.

Vad menar du med att ni kommer att beakta inkomna synpunkter?

Inkomna synpunkter och förslag studeras och tas med i det fortsatta arbetet. Vi kommer att utvärdera synpunkterna innan vi väljer utbyggnadsförslag. Vi är här för att ta in synpunkter.

Representant från kommunstyrelsen understryker hur viktigt det är att Svenska Kraftnät beaktar inkomna synpunkter och kommunen kommer inte att acceptera luftledningsalternativen B och C.

Om man som sommarstugeägare får en kraftledning precis utanför huset så är huset inte värt ett smack! Och ur hälsosynpunkt är det skadligt att bo för nära.

Upplever man att man bor för nära en kraftledning kan man få ersättning för miljökada. Eftersom detta är en likströmsledning uppstår statiska magnetfält som inte ger upphov till några hälsorisker.

Om man som fastighetsägare erbjuds ersättningsmark förlorar man den mark där kraftledningen går fram?

Svenska Kraftnät har ingen ambition att vara fastighetsägare.

Var äger Sveaskog mark i Dalsland?

Sveaskog äger ingen mark i Dalsland.

Kommer ni att framföra mötets önskemål om sjökabel?

Ja.

Finns det risk för att luftledning innebär störningar på GPS-styrda jordburksmaskiner?

Möjligen kan stolparna skymma signaler från satelliter, men inte några störningar som man känner till idag.

Angående pålägg av några procent vid snabbt svar angående förundersökningsmedgivande. Är det en marknadsmässig ersättning?

Det härstammar från ett tidigare avtal mellan LRF och Svenska Kraftnät. Vi vill inte lägga någon värdering angående om det är en marknadsmässig ersättning eller inte.

Har det kommit fram synpunkter från de tidigare fyra samråden i Dalsland som lett till nya alternativ?

De har kommit fram synpunkter som vi inte har hunnit studera ännu.

Kan man skifta mellan portalstolpe och julgransstolpe?

Ja det kan man. Det kan bli aktuellt att kombinera dessa stolptyper beroende på terräng och markanvändning.

Varför kan man inte gå med likströmskabel i befintlig ledningsgata.

Det kan vi göra. Det gör vi på längre sträckor där det är enkelt att gräva.

Är den norska ledningen vid C, växelström?

Nej

Måste man bygga ny linje i Norge?
Ja, Statnett ska bygga en ny ledning till Tveiten.

Är alternativ B och C önskemål från norsk sida?
Nej inte direkt, vi är skyldiga att utreda flera olika alternativ.

Angående diskussion om jungfrulig mark, det finns ju ingen jungfrulig mark i Dalsland. Det finns gårdar, skogsmark mm.
Med jungfrulig mark menar vi oexploaterad mark av ledningar.

Ni har satt ett avstånd på 50 meter från bostadshus, kan ni överväga att öka avståndet?
Vi planerar ledningen i första hand att den inte ska placeras närmre än 100 meter. Vid trånga passager kan vi placera ledningen närmre, ca 50 meter. Det statiska magnetfält som alstras från likströmsledning är inte förknippat med några hälsorisker, men kan uppfattas som ett miljöintrång. Vi kommer att se över avståndet från fall till fall.

Vad har hänt med E6-alternativet?
Det finns kvar som alternativ.

Ni pratar om kostnader men ni undviker att prata intäkter. Vad är kostnaden för detta projekt att jämföra med de stora intäkter den här ledningen innebär?

Det verkar poppa upp nya alternativ vart eftersom, måste ni inte då hålla nya samråd?
I det fall det tillkommer omfattande nya alternativ så kan vi behöva ha nya samråd.

Att lägga markkabel i Dalsland behöver inte alls innebära mycket sprängning, ni skulle utreda alternativ att lägga markkabel längs med järnvägen.
Vi kommer att utreda det.

Kostnaden för markersättningen är för låg, ni tar marken, det är stöld!

Är det redan färdigt att det blir alternativ A?
Nej

En likströmsledning låter mer än en växelströmsledning, det är också att räkna som ohälsa?
Vi håller ett avstånd från hus så att vi uppfyller de krav som finns för bullerstörning.

Ni nämner inte att det bildas marknära ozon och hur det påverkar hälsan?
Vi noterar det.

Vi vill se utredning på koldioxidpåverkan vid luftledning och bortfall av träd.
Vi kommer att ta med det i kommande MKB.

Det är inte bara jordbruksmark och skogsbruksmark som påverkas utan även upplevelsevärde och turistnäring.
Vi kommer att värdera även upplevelsevärdet och turistnäringen i kommande MKB. Det är svårt att sätta kronor och ören på det. Vi värderar och beskriver intrånget. Sedan får Energimarknadsinspektionen avgöra vilka konsekvenser som är rimliga. Det blir sedan en regeringsfråga.

Tidigare har det byggts ledningar utan att vi markägare har fått ersättning, kommer ni att göra samma sak nu?

Nej, självklart inte, berörda markägare har rätt till ersättning.

Angående Nyckelvattnet, länsstyrelsen har tagit mark för låg penning för bildning av naturvårdsområde och kommer med pekpinna om vad som får göras.

Naturvårdsområdet skulle vara nytta för hela samhället och så kommer ni och ska gå fram med kraftledning, det rimmar illa.

Vi behöver söka tillstånd och dispens för att gå igenom naturreservat eller nationalpark.

Kan man sambygga ledningar, t.ex. hänga ny ledning i befintlig stolpe?

Ja, det kan man göra om det är växelströmsledningar men man kan inte hänga likströmsledning tillsammans med växelströmsledning i samma stolpe.

Kan du förklara skillnaden mellan förstudie och MKB?

Förstudien ska redovisa flera möjliga alternativa sträckningar och behandla framkomlighet och påverkan. MKB beskriver mer djupgående konsekvenserna på miljön för ett valt utbyggnadsförslag.

Skogen försämras i ledningsgatan, när man tar ner kanträd, det drar ner värdet på skogen.

Det stämmer. Vi gör en värdering och ersätter för det.

Markägare vill ha arrende.

Det har varit mycket kritik mot expropriationslagen och utredning pågår men idag gäller nuvarande expropriationslag.

I broschyren angående underhåll, står det att man ersätter efter 1974-års norm men har inte markpriserna stigit sedan dess?

Jo, det är en norm och man justerar priserna varje år.

Hur mycket betalar Svenska Kraftnät för skogsmarker?

Utöver marknadsvärdesminskningen ett intrång innebär, ska Svenska Kraftnät ge ett påslag på 25 %

Men om jag som markägare påstår att marken är värd 150 000kr, men ni påstår 100 000kr, hur gör vi då?

Då får du som markägare påvisa det i en lantmäteriförättning.

Ni säger att markägare ska gå skadeslös, men om jag som markägare inte accepterar Svenska Kraftnät:s bud, kan jag överklaga det?

Ja, du kan överklaga till Lantmäteriet, och senare Europadomstolen.

Åhörare uppmanar alla markägare att till varje pris neka luftledning, vilken fördärvar marken för all framtid. Ersättningarna är oskäliga.

Ni har talat om kostnaderna per kilometer men det är helhetspriset som är intressant, t.ex. E6-alternativet är kortare än alternativ B och C.

Nej, alternativ E6 med utgångspunkt från Grunnebo är längre än alternativ B och ungefär lika långt som alternativ C.

Vi vill veta vad de olika alternativen kostar?

Det är svårt att ge ett exakt svar på det i nuläget. Dyrast är kabel med sprängning och billigast är luftledning.

*Åhörare genomför undersökning.
Det blev ett enhälligt JA till att vara emot luftledning.*

*Vad menades med påståendet att A1 redan är bestämt?
Ja, det vet jag inte vem som påstod detta, för det är inte sant.*

*Varför lägger ni inte ledningen som sjökabel i Idefjorden?
Dels är tekniska lösningen med sjökabel i fjordar komplicerad och dels är Idefjorden en av Sveriges mest artrika marina miljöer och är därför ett skyddat område.*

*Hur ser ni till alternativet att lägga ledningen som sjökabel i Vänern?
Det är inte omöjligt men det innebär även att det kan bli luftledning en lång sträcka i Dalsland.*

*Hur har markägarna på den södra delen av SydVästlänken agerat för att få markkabel?
Anledningen till det är att markförhållandena på södra delen är enklare.*

